

Veilige Gemeente en Vertrouwenspersonen

1. Inleiding

De Hervormde Gemeente Gouderak kiest er voor een veilige gemeente te zijn voor alle leden. Dat betekent dat de leden elkaar met respect behandelen en de mensen met (speciale) taken en opdrachten binnen de gemeente geen misbruik van hun positie maken. Denk daarbij aan seksueel grensoverschrijdend gedrag, financiële malversatie, intimidatie en dreiging. De kerkenraad heeft daarvoor beleid opgesteld, waar vertrouwenspersonen onderdeel van zijn, gebruikmakend van een meldprotocol. Het meldprotocol geeft de gemeenteleden inzicht in wat ze kunnen doen als ze zich zorgen maken over een situatie in de gemeente. Of als ze zelf een melding willen doen. Gemeenteleden kunnen bij de vertrouwenspersonen van de kerkelijke gemeente terecht met hun vragen, vermoedens en meldingen. Vertrouwenspersonen kunnen ook bij vermoedens van misbruik binnen de gemeente proactief iemand benaderen. Allereerst biedt de vertrouwenspersoon een luisterend oor. Afhankelijk van de situatie kan de vertrouwenspersoon verwijzen, bemiddelen en bijstaan in aangiftes en bij klachtenprocedures.

Gemeenteleden kunnen ook terecht bij het moderamen (dagelijks bestuur) van de kerkenraad (voorzitter, scriba, penningmeester, andere leden). Bijvoorbeeld als ze een algemene klacht over iemand willen indienen en geen gebruik willen maken van de vertrouwenspersoon.

Er zijn twee vertrouwenspersonen, een man en een vrouw. Gemeenteleden hebben daardoor een keuze wie ze willen benaderen. De vertrouwenspersonen hebben daardoor iemand om mee te overleggen en samen te werken in voorkomende gevallen. De vertrouwenspersonen volgen het meldprotocol, zie bijlage. Zij doen geen werk waar anderen in gespecialiseerd zijn. Dat betekent dat zij niet aan waarheidsvinding doen, zij gaan niet zelf op onderzoek uit, zij zijn geen therapeut, mediator, pastoraal medewerker of advocaat, zij zijn geen aanspreekpunt voor 'gewone' kerkelijke conflicten. Zij staan naast het gemeentelid dat zich bij hen meldt en ondersteunen die persoon.

De vertrouwenspersonen zijn bekend met de Hervormde Gemeente Gouderak, maar zijn geen onderdeel van de kring van taakdragers en kerkbestuur. De vertrouwenspersonen werken in opdracht van, maar niet namens de kerkenraad. Zij kunnen onafhankelijk van de kerkenraad handelen.

Zorgvuldigheid is geboden, maar mogelijke signalen die kunnen duiden op grensoverschrijdend gedrag zijn:

- iemand wil niet meer met een activiteit meedoen en wil niet aangeven waarom.
- iemand wil niet meer met een persoon te maken hebben en wil niet aangeven waarom.
- iemand krijgt erg veel aandacht van iemand met een specifieke taak in de gemeente.
- iemand zondert zich regelmatig af met een ander gemeentelid.
- iemand wil graag alleen de crèche of een andere kinderactiviteit leiden.
- iemand praat vaak over onderwerpen die met seks te maken hebben.
- iemand wil geen openheid van zaken geven over een (financiële) taak.

2. Taken vertrouwenspersoon

Voorlichting en preventie: zichtbaar zijn in de gemeente en aanjager zijn van praten over 'veilige gemeente'.

Signaleren: alert zijn op signalen van mogelijk misbruik.

Opvang en begeleiding: eerste aanspreekpunt en steun voor mensen uit de gemeente die in vertrouwen iets kwijt willen over wat er in de gemeente gebeurt of waar ze zich zorgen over maken. Bij strafbare feiten de politie op de hoogte brengen wanneer melder daar niet toe in staat is of bij een levensbedreigende situatie. Meedenken met de melder over eventuele aangiftes of klachtenprocedures en de melder daarin begeleiden. Op verzoek van en met instemming van de melder deze vertegenwoordigen.

Informeren en adviseren: melders en anderen adviseren over mogelijke vervolgtrajecten. Zo nodig wijzen op pastorale, psychologische, maatschappelijke (Veilig Thuis, Slachtofferhulp, Bureau Jeugdzorg, plaatselijk maatschappelijk werk) kerkelijke (kerkelijk meldpunt SMPR) of juridische hulp (bijv. advocaat via Langzs).

Persoonlijke ontwikkeling en beleidsontwikkeling: volgen van relevante cursussen, bijwonen van regionale intervisiebijeenkomsten, studiedagen en vergelijkbare bijeenkomsten. Bijhouden van een persoonlijke registratie en vanuit deze registratie jaarlijks rapporteren aan de kerkenraad waarbij omstandigheden en personen onherkenbaar zijn, de rapportage is voorzien van een analyse en zo nodig beleidsaanbevelingen.

3. Profiel

Om tot de aanstelling van vertrouwenspersonen te komen, heeft de kerkenraad bezonnen op kwaliteit en eigenschap waaraan een vertrouwenspersoon bij voorkeur te herkennen is. Dit is gedaan zonder aan bepaalde gemeenteleden te denken, gebruikmakend van het door de PKN aangereikte model hiervoor.

- Vakinhoudelijk, beroepsmatig ervaring, onbevooroordeeld, juiste vragen kunnen stellen.
- Denk aan iemand met maatschappelijk werk of in de zorg, gewend met vertrouwelijke zaken om te gaan.
- Kan omgaan met emotionele zaken, zowel een man als een vrouw aanstellen heeft de voorkeur.
- Liefst ervaring beroepsgebied, iemand uit onze eigen gemeente.
- Goed kunnen luisteren, goed communiceren en kennis hebben van de routekaart.
- Wellicht iemand met HRM ervaring (personeelsmanagement), zorg kan inschatten, toegankelijk persoon.
- Iemand die zich kan openstellen en de weg naar professionele hulp en instanties weet te vinden.
- Verschil tussen 'wat kan je leren' en 'wat moet je hebben'. Karaktereigenschappen die in staat zijn de grenzen van de taak in te schatten. HBO niveau zegt niet alles. Eerst karakter, dan kennis.
- Een luisterend iemand, luisterhouding, vermogen om juiste beslissingen te nemen, empathisch vermogen (hoe wordt iets bedoeld en hoe ontvangen?), naast de ander gaan zitten. Cursus stimuleren, in-groeien.
- Vertrouwen uitstralen, op één adres terecht kunnen, naast die persoon gaan staan, niet de last dragen, afstand en nabijheid.

4. Tenslotte

Het lijkt zo vanzelfsprekend: in een gemeente van de Protestantse Kerk voel je je veilig. Leden behandelen elkaar met respect. Mensen met (speciale) taken en opdrachten maken geen gebruik van hun machtspositie ten koste van anderen. Kinderen en jongeren kunnen ongestoord meedoen. Helaas gaat dat niet altijd en overal op. We moeten ons realiseren dat in elke gemeenschap slachtoffers kunnen zijn van geweld, misbruik of onveilige machtssituaties, thuis en zelfs in de kerk. Daar willen en mogen we niet voor weggijken! Daarom is het goed om duidelijke regels en beleid te hebben. Denk bijvoorbeeld aan verstrekken van een VOG* (Verklaring Omtrent Gedrag) voor vrijwilligers. En het omvat ook het aanstellen van vertrouwenspersonen. In de hoop dat het in de praktijk nooit nodig zal zijn, zo bidden we de Hervormde Gemeente Gouderak toe.

De kerkenraad, maart 2025

*Dit is per 01-07-2025 verplicht binnen de PKN (<https://protestantsekerk.nl/kerkenraad/vog/>).

